

kort & krachtig

leesvoer

SLO-publikatie

In het kader van het project Nederlands VO-I verscheen de bundel *Leerstof Nederlands voor het individueel beroepsonderwijs* van Martien de Boer.

Uitgangspunten van de bundel zijn: aanbieden van 'complete' oefensituaties uit het dagelijkse leven en helpen 'taalangst' opgedaan op de basisschool te overwinnen.

Het is geen leergang, de lessen kunnen af en toe gegeven worden.

In het eerste deel wordt een aantal lespakketten aangeboden waarin vaardigheden centraal staan die een rol spelen bij het functioneren van de leerlingen. Een pakket bestaat uit meerdere lessen. Deze worden ingeleid en bijbehorend lesmateriaal wordt geleverd. Het gaat hier om het werken met schema's, lezen en interpreteren, vragen stellen, en dergelijke. Het tweede deel biedt lesideeën voor luisteren en spreekoefeningen. Het laatste gedeelte 'Jeugdverhalen' tracht de leerlingen op een prettige manier in contact te brengen met fictie. De teksten zijn groot gedrukt en tevens op bandjes ingesproken.

Leerstof Nederlands voor het IBO is te verkrijgen bij de afdeling Verkoop van de SLO, Postbus 2041, 7500 CA Enschede, tel. 053 - 84 03 05, onder vermelding van bestelnummer AN 1.305.5551. Prijs f 35,— excl. bandjes.

Verslag congres 'Ieder kind is een kinderboekenschrijver', 12-13 november 1987

Onder de titel *Taalvorming, taaldrukken en kinderboeken* verscheen het verslag van het congres 'Ieder kind is een kinderboekenschrijver', dat op 12 en 13 november 1987 werd gehouden.

Dit congres markeerde tien jaar taaldrukken en gaf accent aan de discussies rond de plannen voor een eventuele zesde tak van kunstzinnige vorming: taalvorming of literaire vorming. Het boekje is de weergave van het congres.

Het eerste deel bevat de lezingen:

- over taaldrukken en kinderboeken
 - over de relatie tussen lees- en schrijffattituden en lees- en schrijffprestaties
 - over taaldrukken en het 'gewone' leesonderwijs
 - over schrijven en onderwijs in schrijven, en interpretaties daarvan
 - over taalvorming als kunstzinnige discipline.
- Het tweede deel bevat verslagen van de werkbijeenkomsten van de verschillende taaldrukwerkplaatsen in den lande.

Het derde deel geeft weer wat er in de 13 verschillende themawerkgroepen aan de orde is geweest. Een paar voorbeelden:

- kinderkrant
- taaldrukken in open projectonderwijs
- hoe vrij is de vrije tekst?
- een tekst is niet in één keer goed.

Samen met 'Ieder kind is een kinderboekenschrijver', het themanummer van het tijdschrift *Vernieuwing en Taaldrukken, verder dan zegen en schrijven; een handboek*, biedt dit verslag een goed beeld van de stand van zaken in de wereld der taaldrukkers.

Onder redactie van Henk van Faassen, Leo Lentz, Pieter Quelle en Herman Verschuren. Eindredactie Ria Jaarsma. Uitgave NBLC, ISBN 90 6252 554 7. Prijs f 20,70.

Taalvaardigheid en schoolsucces

Het proefschrift van Anne Kerkhoff verscheen onder de titel *Taalvaardigheid en schoolsucces — de relatie tussen taalvaardigheid en schoolsucces van allochtone en autochtone leerlingen aan het einde van de basisschool*.

Hoewel uit de onderzoeksresultaten naar voren komt dat allochtone kinderen over het algemeen wat minder hoge rapportcijfers krijgen

en vaker doorstromen naar lagere vormen van voortgezet onderwijs, kan niet geconcludeerd worden dat de taalachtergrond bepalend is voor hun onderwijskansen. De factor sociaal-economisch milieu lijkt van groter belang. Afzonderlijke taalprogramma's zijn voor gevierde tweede-taalleerders niet noodzakelijk. Onderzoek zou zich vooral moeten richten op allochtone leerlingen in de eerste jaren van het basisonderwijs. Anne Kerkhoff *Taalvaardigheid en schoolsucces* Swets & Zeitlinger, Lisse, 1988. f 43,50.

Educatief ontwerpen 3

Een van de leden van de ontwikkelgroep Educatief Ontwerpen, Ad Bok, schreef het boek *De zaak Meester*. Het is de derde uitgave in de reeks *Educatief ontwerpen*. De ondertitel luidt: 'een bijdrage tot onderwijsverbetering vanuit de basis'. Vooral de PABO krijgt veel aandacht.

Ad Bok beschrijft struikelblokken en praktijkervaringen, geeft aanzetten tot een standpuntbepaling en veel suggesties voor leerkracht basisschool en opleider.

Ad Bok *De zaak Meester. Een bijdrage tot onderwijsverbetering vanuit de basis* Educatief ontwerpen 3. Uitgave SLO- Enschede/Bekadidact-Baarn. f 24,50.

Het Nutskinderleeszaalwerk in Amsterdam van 1912 tot 1940

Onder de titel *Volkserheffing met kinderlektuur; het Nutskinderleeszaalwerk in Amsterdam (1912-1940)* schreef Peggy Aarts een scriptie, die naderhand is omgezet in een door het NBLC onder dezelfde titel uitgegeven brochure.

Peggy Aarts is voor haar scriptie verschillende archieven ingedoken om materiaal te vinden over geschiedenis en pedagogische bedoelingen van het jeugdbibliotheekwerk. Haar interesse daarvoor komt voort uit haar werk als schoolbibliothecaris.

Het is met name de bekende Maatschappij tot het Nut van 't Algemeen, die in het begin van deze eeuw ervoor gezorgd heeft dat er plaatsen kwamen waar kinderen en jongeren boeken konden uitzoeken en konden lezen. Het zogenaamde kinderleeszaalwerk was inhoudelijk een gevolg van de uit de Verenigde Staten en Engeland overgewaaid Openbare Leeszaal

en Bibliotheekbeweging.

Aarts beschrijft van de kinderleeszaal achter-eenvolgens:

- de pedagogische bedoelingen
- het reglement
- collectievorming en begeleiding van het lezende kind
- het bibliotheekwerk buiten de bibliotheek
- ontwikkelingen tot 1927 en vervolgens tot 1940
- de opvattingen van Louise Boerlage
- de verschillende onderdelen van het Nutskinderleeszaalwerk.

Uitgave NBLC, ISBN 90 6252 552 0.

Prijs f 16,50.

Je eigen taal

In november j.l. verscheen een themanummer van *Jeugd in School en Wereld*, 'Je eigen taal' (1988/3). Het bevat artikelen over tweetalig onderwijs (Ludo Verhoeven), leren in je eigen taal (Dorian de Haan), Nederlands als tweede taal (Anneke Zwager), eisen aan een leerplan voor OETC (Helma Brouwers), aanvankelijk lezen in twee talen (Mieke Kuiper), prentenboeken in de eigen taal (Sylvia Kohlman), taalvaardigheid van MLK-leerlingen (Ludo Verhoeven, Anne Vermeer) en ervaringen van een OETC-leerkracht (Bert Kouwenberg).

Jeugd in School en Wereld. Maandblad voor basisonderwijs, speciaal onderwijs en opleiding Jaarabonnement (excl. porto) f 44,- voor particulieren, f 42,50 voor organisaties. Losse nummers f 9,90. Uitgeverij Zwijsen, Postbus 805, 5000 AV Tilburg.

Beroepseducatie

Het tijdschrift *Vernieuwing* wijdde een themanummer aan beroepseducatie: 'Beroepseducatie in de steigers — scholingsbeleid en arbeidsmarkt'. In het redactioneel stippen Jan ten Thije en John Peters de belangrijkste discussiepunten rond de 'operatie beroepseducatie' aan. Ria Jaarsma licht in een uitvoerig artikel, 'De transparante trappen van de beroepseducatie', de nieuwe wet- en regelgeving door. Onno Bosma en Peter den Dool doen een verslag van hun interviews met twee optimistische topambtenaren onder de titel 'De broedplaats van het scholingsbeleid'. De sociale partners zijn iets minder optimistisch, blijken het interviewverslag 'Doelmatig of

rechtvaardig' door Ton van den Hoven en Jan Mars. Rob Mioch schreef 'Het leerlingwezen, een enorme sprong voorwaarts'. Reinier Katgert zet kritische kanttekeningen bij contractonderwijs onder de titel 'De ondernemende school'. Over de invloed van contractonderwijs op de organisatiestructuur van het onderwijs schrijft Jacqueline de Schutter: 'Autonomie voor de docenten of voor de managers?'. Herman Janmaat en Mieke van Vessem nemen de positie van de leerkracht onder de loep: 'Nieuwe taken, minder rechten?'

Vernieuwing. Tijdschrift voor Onderwijs en Opvoeding Jaargang 47, nr 10, december 1988. Jaarabonnement f 45,-/f 35,- (particulieren met een minimuminkomen), f 55,- (instellingen). Themanummer Beroepseducatie f 9,50. Stichting Vernieuwing, Postbus 3977, 1001 AT Amsterdam.

Knoop het in je oren

Knoop het in je oren is een programma voor vier- en vijfjarige kleuters die vrijwel onaan-spreekbaar zijn in het Nederlands. Het wordt uitgevoerd in groepen met anderstalige en Nederlandstalige kleuters samen.

Hoewel veel activiteiten in het kleuteronderwijs aansluiten bij de behoefte van tweede-taalleerders, is het zinvol om *Knoop het in je oren* als aanvullend programma te gebruiken. Hiermee wordt op een gestructureerde wijze aan de volgende doelen gewerkt:

- het stimuleren van een receptieve taalvaardigheid met betrekking tot een elementaire basiswoordenschat;
- het gevoelig maken voor de wijze waarop Nederlandse zinnen worden gevormd, met het oog op productief taalgebruik in een latere fase;
- het stimuleren tot (actievere) deelname aan de verschillende activiteiten die in kleutergroepen gebruikelijk zijn.

Een veertigtal eenvoudige verhaaltjes, die zijn opgenomen op geluidscassettes, vormen de kern van *Knoop het in je oren*. De verhaaltjes zijn geschreven rond twee Marokkaanse kleuters. Bij ieder verhaaltje worden steeds twee à drie groepslessen uitgevoerd.

Deze staan beschreven in een handleiding voor de leerkracht. De lessen zijn bedoeld om de woordenschat en bepaalde gebeurtenissen in de verhaaltjes onder de aandacht te brengen en te verduidelijken.

Na de groepslessen wordt een verhaal individueel in de luisterhoek beluisterd. Ieder verhaal wordt visueel ondersteund met vijf stripafbeeldingen.

Knoop het in je oren bestaat uit:

- een handleiding
- tien geluidscassettes met verhaaltjes
- een ringband met kijkplaten
- een ringband met woordkaarten
- twee stripboekjes
- een muziekcassette.

Een vervolgprogramma voor gebruik in groep 2 is in ontwikkeling.

Informatie: Projectbureau OVB, Postbus 22182, 3003 DD Rotterdam.

aankondigingen

Congres OSM Rotterdam

Ter afsluiting van het project Onderwijs en Sociaal Milieu (OSM) vindt op donderdag 5 oktober 1989 een congres plaats. De resultaten van het project en de betekenis ervan voor het onderwijsvoorrangsbeleid zullen aan de orde komen. Medewerking verlenen o.a.: Jan Slavenburg en Ton Peters (projectleiders), Wim Meijnen en Han Leune.

Deelnemers aan het congres ontvangen de bundel *Het project Onderwijs en Sociaal Milieu: een eindbalans*.

Inschrijving is mogelijk door overmaking van f 95,- op girorekening 21286 van de Rotterdamse School Advies Dienst te Rotterdam, onder vermelding van 'OSM-congres'.
